

IN-NAHHA

TA'

AGOSTINO LEVANZIN.

GAZZETTA TA' CULL GIMGHA BIEK TGHALLEM U TIDDEFENDI IL POPLU.

Omne tulit punctum qui miscuit utile dulci.

Giebha zeug dac li gharaf kallat il helu ma'l mehtieg.

128.

11 ta' FRAR 1911.

IT-TIELET SENA

F'FEHIM.

Hadd ma jista jissieheb ghal ankas minn sena; u jecc ma jgharrafx lili, b'il mictub, ghalankas hmistax kabel, li ma fi hsiebux ijgedaed, inghoddu bhala 'msieheb gha's-sena ta' nara. Il hlas, b'il kuddiem, hu: ghal ta'l Belt, ta'l Furjana u ta' Ta's-Sliema hames xelini f'is-sena u jista jsir b'is-sitt xhur jew b'it-tliet xhur; l-ohrajn ijhallsa, barra minn dan, il posta ucoll. Cull min jissieheb issa jiehu l-euuel sena li harget b'xejn; min ijsiehbu jiehu "Mahbub ta' Gesu" b'xejn. In-"Nahha" u il "Mahbub ta' Gesu" jimbighu ghand is-Sur GANNI CRITIEN, ta' Strada Rjali ta'l Belt, fejn jista jsir il hlas ta'gazzetta ucoll. L-ittri ghandhom jibaghtu collha f'Ta's-Sliema, 12, Str: S. Vincenzo.

L-Ilsien Taljan f'Malta.

(Jissocca minn numru ta' kabel.)

L-adesjoni li gejjja hi dic ta'l Professur u Commendatur Capuana, li xi xahar ilu gie jzur il Gzira taghna chif jaf cullhadd u li tieghu sejer ingib dana l-ahhar ritratt li ghamel hann Malta stess u li ghalhecc billi hu l-ahhar tiehed li ghamel hu lac tar tiehed li jaxbhu.

Biss kabel ma ingib l-adesjoni irrid infehimcom fit ahjar, chif cont. tieghid, chemm hu mizamm b'ragel ebir spajjis u ma'd-dinja collha dana il Professur Capuana halli nuru li il Maltin ma ghamlu xen zejjed meta lak-ghuh b'dic listima collha.

* * *

Is-sena l-o-ora, f'Catanja, fejn Capuana hu, kieghed bhala Professur ta'l Letteratura Taljana fl-Universita ta' hemm, sarulu festi sbih billi ghalak sebghin sena u billi hamsin minnhom ghaddihom jicteb u jghallem l-ilsien taljan. Ghal dana il Gu-

bleu Letterarju baghtu jifirhulu il biCCA il ebira ta'l ahjar chittieba taljani u bosta chittieba francizi ucoll u biek nuricom x'fehma tajjba ghandhom tieghu sejer ingibilcom xi haga minn dac li chitbu fuku.

* * *

Rava, il Ministru ta't-Taghlim fl-Italja, chiteb:— «Sono un antico ammiratore di cotesto fervido ingegno della Sicilia, educato al più fine senso dell'arte e autore di pagine mirabili.»

* * *

Giovanni Verga, il cbir romanzier taljan li isma hu maghpu u stmat ma'd-dinja collha u li ma hannx min ma samax bih billi chjen hu li chiteb il «Cavalleria Rusticana» li minn fukha ittiehed il librett ta'l opra tant sabiha ta'l Mascagni, chiteb:— «A Luigi Capuana fui legato con fraterna comunanza di simpatie letterarie e d'intenti in dagli anni belli di caldi entusiasmi, di aspirazioni inarrivabili e di lavoro fervente. Ora, come lo vedo, dopo tanti anni, nella stessa fede aiacre al suo lavoro infaticabile sento coll'antico affetto un'alta riverenza per quella fede e quel lavoro costanti.»

* * *

Federico De Roberto, il chittieb tant imrahhar catanis, chiteb:— « Non chiedete ai discepoli di giudicare il loro Maestro: essi non possono esprimere altro che gratitudine e venerazione. »

* * *

Il cbir xjenzjat **Cesare Lombroso**, dac il bniedem gharef li halak ix-xjenza gdida ta' l'Antropologija u li bl-istudji famusi tieghu fuk il genju, fuk il bniedem li jaghmel id-delitti u fuk l-ispiritismu, ismu ma jmut katt, chiteb:— « Il pensiero come lo stile di Capuana sono potenti ed energici pur essendo insieme dolcissimi e delicati; essi rispecchiano un'anima buona, un grande intelletto, cosa rara fra i pensatori. »

* * *

Benedetto Croce, il famus criticu letterarju naplitan, dac li bl-istudji cbar li ghamel fuk l-Eстетica (ix-xjenza ta' l'gmiel) hu maghdud bhala uiehed m'il akna filosofi ta' d-dinja chiteb:— « Fin dagli anni del Liceo, delle prose critiche e delle prose di arte di Luigi Capuana, ho viva per lui la gratitudine che si serba durante la vita, quale ricordo dolcissimo verso coloro dai quali si è imparato in giovinezza. E mi è grato unire, in questo giorno, al saluto affettuoso dell'amico, l'omaggio reverente del discepolo. »

* * *

Il cbir romanzier taljan **Salvatore Farina**, dac li chiteb dae ir-romanz tant sabih « Mio figlio » li hu maklub fl-akna ilsna ta' d-dinja kal:— « A Luigi Capuana, la cui arte da gran tempo mi è cara, perchè sobria, szella, gentile e tutta italiana. in questo giorno che l'amore suona a raccolta per rendergli onoranza doverosa, mando un plauso, un voto, un saluto fraterno. »

* * *

Il famusa poetessa venezjana **Vittoria Aganoor-Pompilj**, li inkerdet kasir il ghomor fit zmnien il b'marda kalila u li zeughha id-Deputat Pompilj neha hajtu malli raha mejta ghal l-imhabba cbira li chellu lejha, chiteb:— « Pittore e cesellatore mirabile, Luigi Capuana, scrive con colori indelebili, incide con bulino d'oro... »

* * *

Enrico Ferri, il famus Deputat taljan chiteb li jammirah haina:— « Perchè egli è della nobile schiera che più nobilmente simboleggia questa nostra Civiltà italica, men forte agli aspri conflitti conquistatori della vita materiale, ma insuperabile finora nella gloria fiammante di idealità umane, senza le quali, quali che siano, la vita non è degna d'essere vissuta. »

* * *

Il famus romanzier franciz **Edouard Rod** baghat ijghid:— « Il y a long temps que j'admire son beau travail, son abondant création, la curiosité toujours éveillée de son esprit, son heureuse initiation qui a ouvert tant de voies nouvelles. »

* * *

Giacinta Pezzana, il famusa artista li zmien ilu chellna il cbira xorti li nisimghuha tirrecita f'it-Teatru Manoel, chiteb:— « Luigi Capuana?... Vera anima d'artista, osservatore acuto, conoscitore profondo del cuore umano, sente, ama, illustra la sua isola incantevole ed onora altamente l'Italia. »

* * *

Roberto Bracco, il famus chittieb ta' drammi li tant jintghogbu cull fejn ijsiru, chiteb:— « Io fui a Napoli—e me ne vanto ancora—il tuo apostolo, o Capuana, per quella « Giacinta » che avevi tratto da uno de' tuoi più audaci e gloriosi romanzi er destinarla al cimento della ribalta. Il tuo dramma otten-

ne nella mia città, un grande successo. Tu sei veramente uno dei babbi della letteratura nata sotto il sole dell'Italia nuova. »

* * *

Ada Negri-Garlanda, il famusa poetessa li b'it-Tempeste, Fatalità u Maternità tagħha tinsab imfahhra u stmata ma'd-dinja collha chiteb:— « Luigi Capuana, nome caro a tutti gli Italiani grandi e piccoli, simbolo di serenità nell'Arte. »

* * *

Il poeta **Alfredo Saccellì**, chiteb:— « Luigi Capuana con geniale intuito seppe ricondurre l'Arte, smarrita nei nebulosi recessi del Romanticismo, sulla via diretta e luminosa del Vero: il nome e l'opera di lui non morranno. Onore al Maestro degno e carissimo. »

* * *

Neera, il famusa romanziera taljana fahhret « il cuore gentile, l'ingegno versatile, la vita operosa e degna » ta' Capuana. Ir-romanzier **Amilcare Lauria**, sejjahlu « il Maggior Novelliere Italiano. » Il famus poeta **Renato Fucini** sejjahlu: « il versatile e fecondo scrittore della nostra cara e superba Sicilia. » **Teresah**, l'imfahhra chittieba, chitbitlu:— « Dal vostro cuore perennemente giovane fioriscono per noi tesori di sentimento, di grazia, di arguta letizia, che voi effondete in pagine sempre vive, fresche anch' essi di prodigiosa freschezza. »

* * *

Giannino-Antona-Traversi, li chiteb tant drammi imfahhra kal:— « Vi sono spiriti che, per ogni via si mettano, sanno trovare del nuovo rimanendo semplici. Luigi Capuana è di questi. Noi lo ammiriamo e lo amiamo: fervido ideatore, combattitore sereno, continuatore sicuro delle più schiette tradizioni paesane. »

* * *

Cliem ta' tiffir iehor chitbu fuku il poetessa **Elda Giannelli**, triestina; **Tommaso Cannizzaro**, il poeta tant imfahhar messinis; **Alberto Albertazzi**, ir-romanzier u criticu tant ta' hila, li sejjahlu « uno scrittore di fama non caduca; » **Maurice Mouret**, li kal « L'auteur du « Marcèse di Roccaverdina » (il Capuana) est justement célèbre en France; » **Jolanda**, il chittieba taljana tant imfittxa; is-Senatur u P-rofessur tant imfahhar ta' Firenze, **Guido Mazzoni**; **Lino Ferriani**, il Magistrat tant gharef li chiteb tant h'ej-jeg sbih fuk it-tagħlim ta' t'fal; **Clarice Tartufari**; **Angiolo Silvio Novaro**, il poeta, li kal tuka li « per lui l'Arte non fu mestiere ma religione; » **Luigi di San Giusto**, il famusa romanziera; **Giuseppe Lipparini**, il poeta tant ta' hila li kal fuku: « Io ho Luigi Capuana per uno dei primi, se non per il primo, de' nostri novellieri viventi; degnissimo di stare accanto ai classici di cui ha l'ardore di vita e l'occhio profondo. Le future storie letterarie dovranno studiare a lungo le caratteristiche di un'arte fatta principalmente di sobrietà e di sincerità nella materia e nello stile. La Sicilia può ben vantarsi di aver dato, in lui ed in un altro grande (il Verga), alla Italia nuova i suoi novellieri maggiori. »

(Jissocta)

SNIEN! SNIEN! SNIEN!

Il Chirurgu-Dentista **Alfonso Urso** resak b'id-dar tieghu actar l-isfel f'il Pjazza ta' Rahal Gdid u ghalhecc issa jokghod seüa seü kuddiem il ghajn. Cull min ijfittxu ghal kliegh jeü gha'x-xoghol ta' s-snien barranin, li ghalihom hu tant imfahhar, ijsibu üara nofs inhar dejjem id-dar.

FRAC

F'in-numru l-iehor ghidt li *smajt* li il Majjistru Portelli ta'd-Dumnicanani sejjer jilhak Iskof A'siljarju biex ijghin f'tit lil Iskof Pace. Bosta fehmu li jiena ghidt li *lahak ga*. Le, ghad li haun ix-xniha seuna f'il pajjis u ghad li dina ix-xniha smajniha minn ghand nies seuna ucol, izda *sgur* ghad ma hemm xejn ghad li nitma li jkun hecc billi il Majjistru Portelli jixraklu hafna dac il post.

Nirringrazzja l-is-Sur Fons Galea ta' « Missjunarju iz-Zghir » li ghogbu baghatli u nitma li Alla jseddak dejjem il ghamil tieghu tajjeb.

Ghada, fit-Teatru Britannia ta' Furjana sejjrin jatu l-AMLETO, opra sabiha tasseu u ghalhecc nitma li cull min ijjrid jiddeverti bi f'tit flus ma jonkosx li jmur.

Barra m'il Candidati li semmejna il gimgha l-ohra resku ucoil is-Sur Gorg Borg, P.L.; l-Avucatur Bellanti; l-Avucatur Malueli Grech u Carmnu Lanzon. Jiena ma irridx nokghod niccumbatti il programmi taghhom ghaliex sa il-lum min ghandu jitla jkun ga tala billi lelezjonijiet saru nhar l-Erbgha u nhar il Hamis, izda irrid inghid biss li ghamlu hafna hafna li hargu jixclu lil l-ohrajn ghaliex, Enal ma kal tajjeb hafna is-Sur Cicc Azzopardi fl-« *Avvenire* » tieghu, chellhom ijhal-luhom jitolghu f'dakka biex b'hecc ijjunu jistghu jhaddmu il programm taghhom halli nara fejn jistghu jasl u jib. Jecc jirnexxu li jakilghu xi haga ghall g.d (dac li ma nahsebx) tant ahjar; jecc ma jaghamlu xejn jizlu chif tieghdu u al-lura jkun il nakt li johorgu candidat ohra taht programm iehor jku ghal *Fastensjonismu* jku ghal politica ta' *moderazzjoni* scond ma jahseb li jkun ahjar ghalih il poplu. Mela allavolja il programmi taghhom jista jkun fihom xi haga tajjba ma hemmx lochom xejn ghaliex it-tixxhil jecc katt ma ghamel gid imchien mur ara chemm taghmel ankas fil politica li fihha hafna captani ma jiehduhiex hlief travers.

Irrid nifrah b'kalbi collha l-is-Sur Annibale Scicluna P.L. l-iscrivan ta' Biblioteca talli gie mahtur *Cavalier di mezza croce* ta' l-Ordni Gerosolmitan talli ghamel xi xoghlijiet sbih hafna Il Cav. Scicluna hu zaghzuga intelligenti u dhuli nafna u ghalhecc cullhadd jiehu pjacir f'dina l-abbar.

Nhar it-Tnejn sar il Cumitat il gdid ta's-« Società Storica e Scientifica » li miexja tajjeb hafna il kuddiem. Bi President gie mahtur il popolari Contir u Avucatur Alf. Caruana-Gatto, B.A.; b'Vici-President, il Prof. Femi Zammit, M.D.; u Curatur ta' l-Museu; b'Segretarju, l-Avucatur Bartolo; b'Assistent-Segretarju, l-Avucatur Bertu Laferta u b'Caxxier il Cav. A. Scicluna, P.L. Il Membri l-ohra huma il Cav. N. Tagliarferro, il Curunell u Prot. Manchè, il Prof. Laurenza, it-Tabib Inglott, id-Dr. Shaw u l-Avucatur Oreste Grech-Milsud. Inkrau zeug discorsi sbih m'il Prof. Zammit u m'il Prof. Laurenza. Nixtiekkullhom cull risk.

Okoghdu attenti li min ghandu xi chelb ijmur ijgiblu is-sensja-billi jhallas it-tintax irbighi ghaliex jecc ma tmor-

rux tigu imharrehin u l-ankas li tistghu tehlu hi LIRA STERLINA. Allavolja jcollcom miexja is-sensja imhallsa ta' kabel ma jghodd xejn u hemm bzonn li thaliso it-tieni sensja m'il actar fis. Dina il-ligi saret tasseu kalila nisk u biha il Gvern halak taxxa gmielha ghad li ma semm hiex hecc. B'il mod il mod anche biex niehdu in-nifs nibdghu inhallsu it-taxxi.

Dan l-abbar id-Duca ta' Connaught mar ijzur il gżira St. Helena, fejn chien imt'rraf Napuljun il Cbir u li tinsab bhal gozz blat minsi f'nofs l-Atlanticu. Id-Duca gharrafna li PUF-ficcju Colonjali kieghed jistudja chif ijsahhah u jkankal l-industrija ta' hemm. U ghaliha li ahna xi haga actar minn St. Helena xejn??!

Ftit granet uara li gie mahtur biex jahchem fukna il mahub Sultan taghna *Gorg il Hames*, f'il *Malta Taghna* chien deher articulu iffirmit minn certu TANCREDI BORG contra is-Slaten ta' l-Inghilterra u dana il cbir chittieb m'hux content li zebliex is-Slaten mejjtin ghogzu ucoll, bi stealta cbara, li jzebliex l-is-Sultan hajj li ghardna billi bejn tiehed u iehor xandar contra tieghu dac li kal dan l-abbar dac Mylius li fuk l-istess malatama ghadu chif tiehel sena habs shuma, shuma. Chien hemm xi hadd, chif gharrfuni, li fetah ghajnejn il Pulizija b'dana id-delitt hecc icreh l mela il poplu baxx taghna b'hafna mibeghda u nukkas ta' rispettt f'il cliem contra is-Sultan taghna li ma hakkux hlief kima cbara, izda is-Suprintendent ta' l-Pulizija, milli kaluli, chien ircieva l-ordni m'il Gvern taghna li ma ghandux jmixxi biacca il kuddiem. Hi haga tasseu li iggiblec ghajneje uara tidneje chif il Gvern taghna ta dana l-ordni lill Pulizija li ma timxix fuk delitt stabbilit f'il Ligi biex tnuaddaf l-isem ta' s-Sultan taghna m'il hama mokziez li is-Sur Tancredi Borg ghogbu itfaghu fuku contra cull sentiment ta' lealta maltija, u ghala ma hasibx li jiddefendi il gih ta' s-Sultan taghna chif sar Barra.

Il gharef chittieb Stead f'ir-« *Review of Reviews* » tieghu chien gieb il provi collha li dina ix-xniha contra is-Sultan taghna chienet ghidba infami u maklugha minn znied xi ghe-deuna tieghu. Issa fil guri gie ippruvat per mezz ta' l-Ammirall Culme-Seymour li bintu katt ma chienet mizzeega ma's-Sultan Gorg meta dana chien Malta fl-1890; m'hux biss izda li dina ma setghetx biss katt taghmu billi meta hi chienet tinsab hafna Malta is-Sultan Gorg ma chienx haun. Uara xhieda ohra li ureu li is-Sultan taghna chien safi minn cull htija il gieh Mylius bla ma gharaf jiddefendi ruhu, chiel chif chien hakku, sena habs. Is-Sultan kal t'itra li chiteb u li inktrat f'il guri li hu katt ma chien mizzeuneg hlief ma'l mara li ghandu, u l-Imhallet kal t'ir-raguh li cull bniedem ta' l-gieh ghandu jisthi li jicteb htejjeg hecc coroh u m'hux minnhom contra l-unur ta' Sultan hecc galantom u hecc b'il hakk mahub iminn cullhadd.

Mela dan li chienu d'ihfu f' mohtom dan li hafna htejjeg coroh contra il gieh ta' s-Sultan galantom taghna ghandhom ijnehhuhom ghal collox ghaliex dac li chiteb contra tieghu is-Sur TANCREDI BORG f'il *Malta Taghna* ma chien xejn minnu; u nitma li is-Sur *Tancrea Borg* jaghmel pass ta' galantom li jghiddeb ruhu minn dac collu li kal contra is-Sultan taghna f'il *Malta Taghna* li semmejna.

GOD SAVE THE KING.

LEJL TA' X-XITUA

J E Ū

IL FKIR GHANI.

I.

Lejja ūahda minn ta' x-xitua
 Hruġ ix-xahar ta' Jannar,
 Tliet-tiftal ma' ommho n chienu
 Imgezz'zin ma' genb ir-nar,
 Ūakt li chienet niezla shih
 Ix-xita u jvenven kaoni ir-rish.

Hin bla ūakt tup, tup, j singhu
 Ūara 'l bieb zeuġ taħbitiet:
 Kamet l-omm, staksiet min hemma?
 F'il ūakt tisma da 't-talbiet: —
 —« Għali erwieñ, ghenuh lil fkir,
 Bil gugh mejjet, ragel cbir!

Collni mterter, xraba noktor
 Fejn nistchenn jien ma għandix,
 Chemm indeffes rasi 'l-lejla
 Ar', jahasra, tifthulix!

Ragel xējjah, f'kir, batut;
 Ahh! b'd'ir-rezha k'ed immut!»

Ratu hecc ilhieh, l'omm taajjba,
 Ma setgħetx ma thennx għalih;
 Il bieb fetħet u chena' nitu
 Biex m'il bard u'l gugh taħjih.
 M'it-tixrib malajr helsitu
 Ghax ta' zeuġha il-bies libbsitu.

Fuk in-nar il borma raddet
 Biex hejjiet dakxejn tisjir,
 U flimchien it-tfal u hja
 Tgħajjxu bih ma'r-ragel f'kir,
 Li għalihom f'il nakt rabba
 Geuña kalbu cbira mhabba.

Ūara 'l miecla b'hegga cbira
 Bdeu mnejn huwa jistaksuh,
 Hada 'n-nar nasbut b'il kieghda
 Biex m'il bard ucoll jahjuh.
 Daru 'lcoll dañiara mieghu
 Chienu connhom it-tfal tieghu.

Meta ra d'il hniena collha
 Zeuġ demgħat malajr kabzulu,
 B'il ferħ cbir li hass go kalbu
 Għal d'il lakgħa li għamlulu.
 L-omm u 't-tfal ucoll hasseti,
 Kasmu kalbhom, bħalu bcheu.

Ma nistax nahbilcom iżjed,
 Għa'd-dañran li dortu bija;
 Mela isimghu, jien min jiena,
 U chif lili laka' hija:
 Xejn tistagħgħbi b'din is-sura
 Illi nidher bħa caħtura.

II.

Cont xbajt hatn Malta—Ta' ghoxrin sena,
 Ghaliex cont nahseb—Li ma hatnx hena.
 Tlakt għall bieb Alla—Nfittex xortija
 Hallejt lil cħti—Flimchien ma' hija.

Tlajt fuk xprunara—Tlakt għall Argiel
 Ma' xi hbieb tieghi—Zgħazagh u rgiel.
 Hallejt lil Malta—Hallejt lil hbieb,
 F'is-safra midhi—Mingħajr xejn hsieb.

Chif l-art hemm kbadna—Nzilna flimchien
 Jiena u tnejn oħra—Morna għand fien
 Biex ijsibilna—Għal dac in-nhar
 Fejn rasna deffsu—Chisbilna dar.

Franciz chien sidha—Ragel minn tagħna
 Li b'hegga cbira—Ilcoll lakagħna,
 Tana fejn norkdu—Dar bina shih
 U gid għamlilna—L'ilcoll katigh.

Ūara xi xahar—Xebghu 'l hbieb tieghi,
 Regghu geż Malta—Ma bakghux mieghi.
 Jiena bdejt nahdem—Bkajt ma'l Franciz
 U tgħallimt sengħtu—M'il actar fis.

Chif miet, f'it ūara—Sirt collox jien,
 Bkajt b'hilti nahdem—Sa dan iż-żmien,
 Issa li rajtni—Kieghed nixjeh
 Hallejt ix-xgħol—Sabiex nistrieħ.

Gbart cull ma' chelli—Tmien-telef scut
 B'il hsieb li niggi—Hañn Malta 'mmut.
 U nħalli collox—Lill ulied hija
 B'il patt iecċ daña—Ijduru bija.

Hsieb ieħor geni—Chif inzilt l-art,
 Li nibdel hējjigi—U dañn dabbart
 Biex nara niesi—Jecċ jilkgħunix
 Meta ngħidilhom—Li ma għandix.

Ū, balleċ! ktajtha—Għaliex chif rañni
 B'daċ-ċeuliħ collu—Hasla lcoll tañni.
 Bdeu ijčanfruni—Kalbi kasmuli,
 Sa'l bieb ma' ūicci—Chiefrin sabbtuli!

Meta rajt dana—Minnhom ktajt jiesi
 Ghedt irrid ninsa—Li għandi niesi.
 U għalhecc jiena—Gejt habbatt lileom,
 Jien gidi min-issa collu nħallilcom.

Għall hniena cbira—Li ūrejt mieghi
 Mn-issa nsejjhilcom—Ūerrieta tieghi.
 Hudu d'il ghokda—Sitt elef scut;
 Il bkija tirtu—Ūara li 'mmut.

Sa minn d'id-dinja—In-nies lajbbin
 Il hlas ijcollhom—Mn-Alla il hanin;
 Dac li ma' għajrhom—B'il kalb jagħmluh
 F'id-dinja l-oħra—Hena jsibuh.

E. C.

(M'is-«Sebh»)

(Ed. Cachia)

Gha'n - Nisa.

(*Jissocta minn numru ta' kabel.*)

Biex thaffu f'ix-xoghol hemm b'zonn li fih izzommu il metodu bhal ma jaghmlu fl-istabilimentu collha li jriduhom jimxu tajjeb. Kumu b'il hin u ftit cmieni ghaliex dana jaghmel gid gha's-sahha u siegha hin cull jum li tisirak m'is-sodda ghal sena jaghmlu flimchien malajr, dakka ta' hmistax il gurnata rebh li tista tkattagghom hjata jeu kari jeu hrug; f'il hin li f'is-sodda la tcun irkadt b'iz-zejje ma jaghmlulex hlief hsara. Meta tkum f'is-sitta hu b'iz-zejjed u billi tcun ilec f'is-sodda m'il ghaxra tcun irkadt it-tmien sieghat mistrih li ghandec b'zonn. Ibda biex tiffranca it-tisji ta' cafe jeu ta't-tè. Daunna ma jaghmlulex hlief deni f'saħtec, jieħdulec hafna hin u l-ispiza tagħhom ma' tul sena tgħallem ucoll. Meta tixrob ftit halib gha's-sahha hu b'iz-zejjed u tiffranca hafna hasil ta' chiccri u ta' plattini, hafna xiui ta' nobz u gmied ta' spiritieri u hafna telf ta' zmien sa issajru, tferrghu, jicsah u tixorbu. Nofs siegha hin tinhela sgur u haun min jahli nofs siegha ohra biex jaghmel il cafe jeu it-tè uara nofs-inhar ucoll li b'collox ijgibu hala ta' hmistax il gurnata, lejl u nhar, ohra f'is-sena li jecc tghoddom ma' hmistax il gurnata li semmejna kabel jaghmlu ga rebh ta' zahar, lejl u nhar, cull sena li tista tkassmu f'xi hag'ohra actar ta' hteiga u ta' fejda f'il familja.

Il facendi ghandec tibdihom dejjem minn banda u tispicahom f'ohra, u dejjem tkieghed collox f'loc uiehed halli b'hecc tnakkas it-tfixchil u tirbah dejjem iz-zmien billi tibda thaffef actar, u m'hux minn haun takbad u minn hemm titlak bla ma taf fejn tati rasec ghaliex inchela tahli zmien cbir uisk bla b'zonn ta' xejn.

U ghal cull camra kassam il hin tagħha biex tcun taf f'ix-xoghol chif int miexja halli dejjem tūassalhom chemm jista jkun f'hin uiehed.

Kassam fuk collox flusec scond il kliegh ta' zeugec u katt la tohrog riglejç barra m'il-lizar tiegħec ghaliex tcorri.

Katt thares lejn il gara jeu x'jaghmel haddiehor. Aghlak ghajnejc gha'd-dinja jecc trid tghix hienja, u kejs dejjem b'ix-xlif tiegħec. Ahjar iggettes ftit b'il ghakal collu milli jcolloc il bieb ta' barra jhabbat il gurnata collha b'il frattarijiet u it-tghajjir ta' dauc li jcollom jieħdu. Il fakar u ix-xoghol f'id-dar ma humiex ghajb izda ghajb ctir hu li timbrojau il min ma tistghux thallsuh, li titghabteu b'dac li ma tiffilhux ghalih u xejn ma jisuelcom li tohorgu imdandnin f'it-triek bl-ilbies ta' l harir jecc il mercant mnejn xtrajtuhom ijcun ga xandarcom ma'd-dinja collha li ghadcom ma hallastu-homx.

* * *

L-euuel haga li ghandcom tuarrbu hi il chera biex ma tokoghdux iz-zmien collu bi hsiebu u biex ma taslux f'xi sgumbrament jeu f'xi mandat billi il chera jakbad collox. Daun kiesubom flus mejta u jecc tistghu toggghom il Monti biex ma jkunux f'idejcom u tigbru xi haga ta' l imghax tagħhom tant ahjar. Ijcunu f'is-sgur u ma jcollocmx in-nibxa li tarauhom cull jum u toniku minnhom b'mod li meta jasal il chera titfixclu gha'x ma jcoilcomx biex thallsuh.

* * *

(*Jissocta.*)

LUCIJA LEVANZIN INGLOTT.

IS - SAHHAR FALZUN.

(*Jissocta minn numru ta' kabel.*)

« Iva, jien sirt noboghdu il dan il bniedem li katt ma cont naf u li katt ma ghamilli xejn, jiena sirt inkatta is-sieghat shaħ intalla u imiżżel biex nahseb liema hi l-actar meut harxa li nista nekirda biha halli ma jlissex actar b'fommu l'isem ta' Colina; jiena nisthi inghid li sirt nixtieq il gharka lil missierha jeu li jgorruh is-sir it-Toroc, ghad li lili hallni m'il jasar, biex ma jkunx jista xi darba jbieghidni minn Colina. U l'is-Sinjura Enzjona, li habbitni o'ghozza tant cbira daks li chiecu cont uiehed mn'ulekha, chemm il darba ma xtaktlihiex elf ghaug biex ma tibkax tfixchilni li ma inħaddanx go dirghajja il Colina u naghmluha tieghu ghal dejjem.

« Iva, jiena sirt ghajjur, chefer, ta' kalb samma, hafif biex jecc ijcun hemm hteiga minfidhom uiehed uara l-iehor jecc jiggu go nofs triekti biex ma nistax inghaddi halli nasal fejn tixtieq u theuden dejjem kalbi fi hdan Colina ghal dejjem.

« Le, li ninsiha, li naklagħha minn kalbi, li ninfired minnha ghal collox ma jista jkun katt. Ahjar elf meut u elf jasar, elf saut u elf catina, elf canfira u elf ueggħa ohra harxa ta' kalb milli nakta jiesi ghal dejjem minnha. Le, Colina, jecc naf li x'naf, jecc inbiçcer gismi u nitlef ruhi, jecc naf li nislitha minn halk l-infern jahtieg li tcun tieghu; u li ma tcunx ta' haddiehor nahilfu fuk demm missieri l'ieħarcar mn'id missierha. Colina, ara, sejjer nahilfu fuk l-actar haga għażiża li jista katt ijcolli u li ma hix hlief l-imħabba cbira tiegħec li dic inhar li incun naf li iğħabtni u tajt kalbec il hadd ieħor imkar chien is-Sultan Soliman stess iruehna jitghargħru f'id-demm ta' l'istess ghadira, u cun af li chelmet Mislēm isseħħ dejjem imkar taka id-dinja gozz radam fuku.

« Hasan, chif chien imghargħar u jimashan f'dina it-telfa ta' hsiebijiet coroh u kliek xejn ma intebah li chien taht dic ix-xita sfieka, f'nofs dauc l'iruefen li jbezzghu, kalb dac id-dlam çappa, minn gebla ghal fuk ohra, minn ghadira ghal go ohra, fost it-tghelghil icreh ta' l'ilmiet li ma' genbhom chienu kieghdin jitgherb'bu, u jgherb'bu magħhom, bi hzejjes cbar, enaghen u cull ma fixchilhom ghal go Uied Kirda ta' l'uidien l-ohra li jatu għall bahar.

« Lankas chien intebah li f'dic id-dagħdigha li chien siha contra Paulu Calava idu marret uiehidha fi hziemu u siltet l-istallett li kabel telku chien kieghidlu Ghabdallah ghal cull saram li setghu katt jiltakghu meghu.

« Bih imghazza f'idu, beda jxejjer imdahdah fl-arja bhallichiecu chien hemm kuddiemu dac il fizza malu li ried b'il forz jieħdu il Colina, cull tant jinfexx fi bissima kalila ghaliex jisthajjlu li ra id-demm, ahmar ahmar, jzennen minn kalb Paulu u il Colina, b'xagħarha imħabbel, mitlufa f'il bichi, imghannka ma' Hasan u tghidlu li hi lili biss thobb u li lankas il chiefrija ta' l kalb samma ta' l cursar missierha ma setghet tkaçcathielu minn go dirghajh.

« Ghabdallah b'dana collu ma ntebah b'xe'n. Semghu jtheuden u jghemghem izda ma habbel xejn rasu billi, bejn uiehed u ieħor, sata jahseb x'chien għaddej, f'dac il uakt, minn mohħ u minn kalb dac iz-zagħzugh imsejchen li malli kalbu tfaütret ghal l-euuel darba bl-imħabba, malli beda biex ijduk xi lagħka m'il hleuua zghira tagħha, gie donnu ghafid chiefer li hatfu m'il cozz ta' ghonku u xidhu, b'dakka li tofrok il klub, il barra.

« Mohħ Ghabdallah chien biss fejn ijmidd riglu, ghaliex jecc it-torok minnhom chienu hziema u mhaffra collha, dac l-ilma

kalil chien compla kalagħhom u saru, tista tgħid, uiedien bi glieghel cbar ta' hamla li chienet donnha trid issuk lil cull min jittarrat li jmur go fiha. Chellu mitt sena ucoll li jfittex jasal għaliex chien jaf li Hasan chien chesah bħal biċċa silġ f' die ix-xita u bart collha u baża li Hasan, billi ma chienx imdorri jbati bħalu u katt ma chien għadu għadda minn dauc it-torok hżiena u f'temp icreh bħal dac, jimbecca xi emajra jeū li tobormu il hamla magħha u ma jkun jista jigbru hadd.

« Ma għaddiex żmien tuil li dac li haseb ix-xuejjah Ghabdallah ma garax. Billi Hasan ma chienx katt bata kabel u katt ma chien ferak torok bħal dauc f'lejla kiera bħal die għeja jithabat ma' l hamla u jakbez minn gebla għal l-ohra, u ma dan riglej, bħal gismu collu chienu irmazzati b'il chesha cbara li chienet niezla. Zid ma' daun id-dehna li chellu fuk Paulu u Colina u tifhem li chienet teun haġa żgħira hafna li jitgħerbeb ma' l hamla u jibka imgharrak fiha.

« Meta chienu naslu taht iz-Zurriek gen f'mincheb ta' niezla fejn li hamla chienet kieghda tobrom u tghelghel b'ragħna u bi hraxija cbara. Nofs ta' haġt ta's-sejjeh li chien kieghed jilkagħha garrfitu u garritu magħha bi hsejjes ta' ragħad cbar, u garret ucoll sa' l hamrija u għarūenet il blat li sa' r jizlok daks arblu ta' l gostra.

« Għad li Hasan meta naslu haun, gie ftit fih in-nifsu, dahhal l-istallett f'ghantu, u, billi uiddba Ghabdallah beda jkis darbejn tejn jifja riglu, għax chien dlam tisk u il berak ma satax jofrok b'iz-zejjed l'is-shab isued li chien kieghed jisi dac is-sema dghumi, x'bin kabez fuk gebla cbara li chien hemm f'nofs it-trejka għax dehirlu li ma' x-xaklija l-ohra l-ilma kieghed jahkar b'okas killa, lina timbaram bih, u b'ghajta ta' fart midbugħ ixxeuħah go l-ilma.

« Il għajta u ir-raxx ta' l nakgħa danuru b'hasda cbara lil Ghabdallah li għal ftit ma inbaramx hu ucoll billi imsarnu nizzlu sorra f'riglej u ma fel-hx ijjoman tajjeb fukhom. Izda meta ra lil Hasan jithabat ma' l hamla u sejjer jifja, nesa lili in-nifsu, hass bħal hila għida isserrep ma' gismu u bla telf ta' żmien, xejn kabez go nofs il hamla għali li bi hraxija cbara chienet donnha trid tcarcarhom magħha it-tnejn chif chienu imkabbdin flimchien.

« Thabat u m'hux ftit Ghabdallah biex siltu minn nofs il hamla u meddu f'il genb billi Hasan storda u intilef. Ma' l-euuel berka li lehhet fehem għala chien kieghed jocrob b'mod li jis-litlec id-dmugh minn għajnej, għaliex ralu f'rasu, in-nahha ta' uara, gerħa gmielha li għamel f'il nakgħa ma xier ta' gebla, u id-demmm chien kieghed minnha jżnennen u jcarcar gmielu.

« Baża li għalhecc bejn il għeja, il chesha, il katgħa u id-demmm li chien kieghed jtlef seuna m'il gerħa Hasan tigih xi għaxna kaunija u jmutlu herom u mur f'oll dlielec u gib iz-zejt x'isir billi jahsbu li katlu hu.

« Biex ijuasslu sa' Għar Hasan ma sata katt ijcun għaliex ehien għad hemm bogħod u sk, u jecce uehed chemm chemm sata jagħleb die il hamla uahdu chif chien jista jkun katt li jcar-car gisem ta' gorf bħal dac fuk spallej.

« Tassew li Ghabdallah chier għadu donnu għerk għad li chien imdahhal f'is-snin seuna billi it-tbatija chien il hobz tieghu ta' cull jum izda il chesha u il għeja ta' die il-lejla chienu hadmu fuku ucoll, u chif chien maxarrab għasra sa' l għadam u mnicchet għal dac li gara haseb li ahjar jara chif jagħmel u jdabbar rasu u ras Hasan x'imchien f'il krib.

« Ixxabbat ma' l haġt ta' għalka u kagħad jistenna, jir toghod, sa lehhet l-euuel berka biex jara seuna chienx hemm xi hadd hbieb tieghu f'il krib biex jitolbu ftit għajnuna.

« Malli lehhet il berka ra xi eif mincheb bogħod minn fejn chienu il makjel ta' Chetria li chemm il darba chienet had-

dmitu f'ir-raba tagħha. Chien jat li jecce hi chienet riekda f'darha iz-Zurriek izda binha li cbar Cejlu chien ijcun rieked hemm sgur għassa u għalhecc nizek minn fuk il haġt biex jmur jigri u jitolbu dakka t'id f'die it-tabxa cherha li chien sab ruhu fiha.

« Għal l-euuel għaddielu minn rasu li jmur uahdu biex ijhaffet u li jhalli għal tit lil Hasan mifruħ hemm fl-art; izda meta hasibha ahjar, billi Hasan chien mitluf jocrob, im-għargħar f'id-demmm u chesah donnu ta' rham, baża li jitgħerbeb jeū tkill actar il hamla sa' jigi, u iggorru magħha u jifja fl-ilma.

« Għaldakstant ra chif refghu bi tbatija cbara fuk dahru u b'tigri f'li ma bħalu naslu sa l-euuel mogħdija li chien hemm għal go dauc l-għeliek. Meddu fuk il hamrija, rabatlu b'biċċa li chellu fuku il gerħa m'il ahjar li sata u chien jat, u tar bħal għilpa għal uara il bieb ta' Cejlu.

« Billi iz-żerniek ma chienx tisk f'il bogħod Chetria u Cejlu, li inzertaw it-trejn hemm f'dac il-lejl, chienu ga imkajjma jagħilfu il bhejjen; izda meta semghu il bieb ijhabbat b'il herra u b'il għaġla f'dac il hin u maltemp collu tteruru b'il biza. Chienu jatu li iz-Toroc, f'xi lejl icrah bħal dac, chienu jnizzlu in-nies f' Marsaxlocc jeū f'dauc l-inhaun u jitilghu jharbtu u jekirdu cull ma sib u jgorru l'in-nies irsiera magħhom f' Barbarija. Chienu jafu li dauna it-Toroc, billi jilhkilhom, chienu ta' chemm il darba, jibagħtu il xi uehed minnhom ijhabbat biex jitlob hniena halli malli jitbexxak il bieb jinkalghu minn uara il hizan u jinxehtu il coll bħal hafna clieb mitlufa f'demmhom genha; u għalhecc lil Ghabdallah ma ueg-buħx chif gieb u lahak.

« Beda jsejjhilhom b'isimhom u bi hniena li ixokk il blat l-actar samm, izda Chetria u Cejlu, meta għarfu l-hmu, actar beżghu u tieruru għaliex għad li Ghabdallah chien ilu is-snin il cbar ijghix ma' d'arhom haun Malta izda dejjem chien mislem u dinu ma caħdu katt għad li ma chienx juri chemm jista.

« Katt ma setghu jifhmu x'giebu l'hemm f'dac il hin u f'lejla bħal die li hadu ma chien jizzargan jofrog m'il bieb il barra fiha. Meta ta' abhom il għajnuna għal Hasan għaliex chien kieghed ijmut bħal chelb ingidde imxeuħah f' nofs ta' għalka, actar ma taħx niden għaliex dan Hasan ma chienx għadhom raħ jeū jafa min hu u għalhecc fehmu li billi chel-lhom hafna bhejjen u xi għokla flus imreccna ucoll Ghabdallah chien gieb, f'dac il-lejl ta' l infern, xi erba toroc ohra mieghu biex ijhanxruħhom għonkhom u jisirkulhom collox.

« Meta Mħammed ra li cull ma għazel sarlu suf, beda jghidde idej u jsal b'in-Nibi tieghu u biex ma jhallix lil dac l-imsejchen zagħzugħ ijmut uahdu bħal caħtura telak b'girja uahda għal hdejh, imcaħdah f'demmmu u bla ma jaf fejn jati rasu għal dac li għalu.

« Sehet il uakt li fettiltu juassal il Hasan l-Imdina u sehet il uakt li lakghu go għaru; izda Hasan chien torc bħalu u it-tuemmin tieghu chien jgegħlu li jatih għajnuna u li jakbez għali; u ma' dan Hasan ma chienx zagħzugħ li fih xi tbarri għaliex il-lum jeū għada chien ijuasslu għand niesu li chienu irjus cbar collha u hu chien jahbatha magħhom tajjeb.

« Meta nasal hdejn Hasan sablu rasu imghaunna f'ghadira demm. Nizek fuk irccptu hdejh, mil fuku, biesu chemm felah b'id-dmugh f'għajnej, sejjahlu chemm il darba b'ismu bi hrara cbara, izda collox għal xejn. Hasan chien barra minnu in-nifsu u li ma chienet tinstama hurhara hafna u it-tahbit echejchen ta' kalbu uehed chien jista jghid li chien ga mejjet.

(Jissocta.)

A K R A U

L-EUUEL TAKSIMA

TA'R-ROMANZ MALTI ORIGINALI

"I S-SAHHAR FALZUN"

T A'

AGOSTINO LEVANZIN

GHALIEX TOGHGOBCOM SGUR.

TÈ TA CEYLON

'MARAVILLA'

IPPREMJAT B'GHAXAR MIDALJI

TAD-DEHEB

GHAL

KAUUA IT-TOGHMA U IS-SAFA TIEGHU

JINBIEGH 1s. 8d. & 1s. 10d. IR-RATAL

GHAND L'AGENTI F'MALTA

C. CAMILLERI & SONS

50, Strada Mercanti il Belt

CAMPIUNI TA DAN IT-TE' JINTGHATAU B'XEIN.

BRITANNIA

STABILIMENT G'DID

Ta' Ferramenti, Ghodod, Huejjeg ta'

Chimica u Fotografija, Zebgha, &c.

BRITANNIA

BRITANNIA

INJAM

ta' l'ahmar, ta' l'abjat, u ta' l'caŕiba.

Collox mill irhas u m'ill ahjar.

BRITANNIA

Biex tinzammu b'sahhitcom

IPPURIFICAU

BIDDLU

u SAHH'HU

DEMCOM

BD

DEPURATIV

RICHELET

Dauc collha li jridu jiccura tranehhom u jinzammu dejjem b'sahhitom minnghajr ta' jinhakru b'cull xorta ta' mardijet ghandhom jiedu DARBEJN jett TLIETA fis-sena minn din il medicina DEPURATIV RICHELET li jista jingieb minn ghand dan is-sinjur:—

Monsieur L. RICHELET, 13, rue Gambetta, SEDAN (Franza).

Haun Malta jinxtara minn ghand **L-Ispizzjar Alfredu Cumbo** ta' Strada Rjali, 26. Il Belt.

Is-Sur Raff: Bonello

TA' STRADA LEVANTE, 131, IL BELT

(Hdejn il Cnisja ta' Sta. Lucija)

ghandu ghal bejh cull xorta ta' hgieg, zebgha, zjut, insiemer, ghodod, huejjeg ta's-Sanita, ta' gass, fornimenti ta't-tuebet, lampi ta' l-pitrolju li jiz-izghu b'il matel b'daun kauni u sabih uisk u hafna huejjeg ohra bhal daun ta' l'ahjar qualita u bi prezzijiet m'ill orhos. Ippruva u biex tara u chif tohorgu cuntenti sgur.

L = OSSIGENU

li illum hu tant uzat f' il mard, dari chien ijsir fl-ispizzjeri m'ill is-pizzjari stess; izda sabu li ma chienx johrog pur b'iz-zejjed u ghalhecc ma chienx jaghmel dac il gid collu li chien ijmissu. Illum it-tifel ta' l'Prof: Leabe ta' l'Germanja (dac li ipprepara l-arja liquida) sab chif minn cna l-arja liquida johrog l-

OSSIGENU PURISSIMU

u saret soċjeta ghal dina il haga li kieghda tformi lill is-pizzjari ma'd-dinja collha b'dana ir-rimedju tant ta' hteiga.

HAUN MALTA

ma nafux li ghandu minzu hlief

I-Ispizzjar ALFREDO CUMBO

Ta' Strada Rjali (kuddiem il Club) il Belt.

u ghalhecc cull min ijcollu bzonn ta' dana l-ossigenu pur f'loc li jokghod jistenna li jlest: hulu fi spizzjeri ohra jsibu lest ghand is-Sur Cumbo pur u bi prezz moderat hafna.

Min hu marid bi-LNEMJA (akar ta' g-demm) u jrid ijfiek F'GHORRIN gumata jiehu

L'ELIXIR TA' S. VINCENS DE PAOLI

Is-Sur G. Muscat tara ghaxar snin ugiegh ta' ras kauni bla ma sata jtejku b'xe, n ma't-tielet fl-ixcun ghaddielu collox. Is-Sur Rinaldu Perini ucoll fejjak l-ibnu, ma't-tieni fl-ixcun, minn anemija kauntija. Dauna is-sinjuri ucoll li sejr insemmu ippruvah tukhom stess jett fuk xi hadd iehor u hargu jiftahru: Dr: Edward L. Vella; Dr: Paolo Sammut (Sliema); Prof: Dr: C. Sammut; Prof: Dr: G. O. Galea; Farm: C. Arpa; Farm: G. Gili; Prof: Dr: S. Grech; Onor: Dr: A. Pullicino; Dr: L. Albanese; Negte: G. Tagliaferro; G. Sul-tana; Ant: Diacono; Avv: Francesco Cardona u hafna ohrajn.

Jinbigh fl-ispizzjerija ta't-Tabil.

FABRIZ BORG.—Il Belt.

267, STRADA REALE.

IS-SECLU TA'N-NERVI.

Hecc sejjah is-seclu tagina il gharef Prof: u Senatur Mantegazza, u b'ir-ragun collu ghalix il-ma haun hadd li ma hux mahsns b'in-nervi u l-actar b'il mshuta

NEVRASTENIJA

li kieghda iggorr nies il Manzomju gozz, gozz. Ghalhecc l-ahjar tobbha kieghdin jithabtu biex ijsibu cura seuna ghal dina il marda ghalix tcun ta' gid bla tarf. Hafna ippruva izda hadd ma irnexxa daks il gharef u imfahhar

Prof: DE GIOVANNI ta' PADOVA.

li tara studju cbir sab il famus

ANTINEVROTICU

li kieghed ifejjak jett jaghmel l gid lill cull min juzah.

F'Malta dan ijbighu

I-Ispizzjar ALFREDO CUMBO

TA' STRADA RJALI, TA' L BELT

IPPRUVAUH GHALIEX MA JIBDIELCOMX!